

20.4.2026

EOAK/2945/2025

**Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Susanna Lindroos-Hovinheimo**

**Esittelijä: Vanhempi oikeusasiamiehensihteeri Päivi Lahtinen**

## **ASIAN KÄSITTELY KUNNANHALLITUKSESSA**

### **1 KANTELU**

Kantelija pyysi tutkimaan Hattulan kunnanjohtajan menettelyä kunnanhallitukselle osoittamansa kirjeen käsittelyssä. Kantelija kertoo, että kunnanvaltuuston kokouksessa 22.1.2025 kaksi valtuutettua jätti valtuustoaloitteen, jossa he esittivät kantelijan toiminnasta paikkansapitämättömiä tietoja.

Kantelija kertoo tehneensä 3.2.2025 kunnanhallitukselle esityksen luottamushenkilöiden epäasiallisen käytöksen käsittelemiseksi. Kantelija kertoo keskustelleensa kunnanjohtajan kanssa valtuustoaloitteen ja tekemänsä esityksen käsittelystä 12.2.2025 ja lähettäneensä kunnanjohtajalle linkin Kuntaliiton ohjeeseen ”luottamushenkilön virheellinen ja rikollinen menettely ja sen seuraukset”. Kantelija on tyytymätön siihen, että hänen kirjettään ei otettu käsiteltäväksi vielä kolmannessakaan kunnanhallituksen kokouksessa. Tämän vuoksi hän kertoo lähettäneensä kaikille kunnanhallituksen kokouksessa läsnä oleville luottamushenkilöille ja viranhaltijoille sähköpostin, jossa hän kertoi kirjeestään.

Kantelijan mukaan 22.1.2025 tehty valtuustoaloite käsiteltiin kunnanhallituksessa 31.3.2025 ja lähetettiin johtoryhmän valmisteluun. Kantelija kokee, että valtuutettuja ei kohdeltu tasapuolisesti, kun hänen kirjettään ei käsitelty mitenkään edes seuraavassa kokouksessa. Kantelija kokee, että kunnanjohtaja on viivytellyt asian käsittelyssä ja antanut siten hiljaisen hyväksynnän väärin tietojen esittämiselle. Viivyttelyn vuoksi vanha kunnanhallitus ja valtuusto eivät ehdi käsitellä asiaa ja kantelijan mukaan asia menettää merkityksensä, kun aloitteen tehneet valtuutetut eivät asettuneet ehdolle vaaleissa eikä uudella kunnanvaltuustolla ole mitään tekemistä asian kanssa.

Kantelija on täydentänyt asiaansa kertomalla, että kunnanhallitus käsittelee hänen kirjeensä kokouksessa 16.6.2025 § 192. Samassa kokouksessa käsiteltiin myös kunnanhallituksen vastaus kantelussa tarkoitettuun 22.1.2025 tehtyyn valtuustoaloitteeseen. Kantelija on tyytymätön asian käsittelyyn. Kantelija katsoo muun ohella, että kunnanjohtaja on ollut esteellinen valmistelemaan ja toimimaan esittelijänä asian 16.6.2025 § 192 käsittelyssä. Kantelija on lähettänyt toisen täydennyksen 29.8.2025.

## 2 SELVITYS

Kantelun johdosta hankittiin selvitys Hattulan kunnan selvitys ja lausunto. Selvityksessä kerrotaan seuraavaa.

---

## 3 RATKAISU

### 3.1 Sovellettavia oikeusohjeita

**Suomen perustuslain (731/1999) 21 §:n 2 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.**

**Hallintolain (434/2003) 23 §:n 1 momentin mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä.**

**Kuntalain (410/2015) 69 §:n 2 momentin mukaan luottamushenkilön tulee edistää kunnan ja sen asukkaiden etua sekä toimia luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla.**

Kuntalain 85 §:n 2 momentin mukaan, jos on syytä epäillä, että luottamushenkilö on toimessaan syyllistynyt virkarikokseen tai muuten menetellyt siinä velvollisuuksiensa vastaisesti, kunnanhallituksen on vaadittava asianomaiselta selitys sekä tarvittaessa ilmoitettava asiasta valtuustolle. Asiasta on viipymättä tehtävä rikosilmoitus, jos kysymyksessä on ilmeinen virkarikos.

Kuntalain 85 §:n 3 momentin mukaan valtuusto voi tutkimuksen tai oikeudenkäynnin ajaksi pidättää luottamushenkilön toimestaan, jollei hän ole itse ilmoittanut vetäytyvänsä luottamustoimesta. Ennen valtuuston kokousta voi pidättämisestä väliaikaisesti päättää valtuuston puheenjohtaja. Pidättämisspätös voidaan panna täytäntöön heti.

### 3.2 Oikeusasiamiehen toimivallasta

Perustuslain 109 §:n mukaan oikeusasiamiehen tehtävänä on valvoa, että tuomioistuimet ja muut viranomaiset sekä virkamiehet, julkisyhteisön työntekijät ja muutkin julkista tehtävää hoitaessaan noudattavat lakia ja täyttävät velvollisuutensa. Tehtävänsä hoitaessaan oikeusasiamies valvoo perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutumista.

Eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 3 §:n mukaan oikeusasiamies tutkii kantelun, jos sen kohteena oleva asia kuuluu hänen laillisuusvalvontaansa ja on aihetta epäillä, että valvottava on menetellyt lainvastaisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä taikka jos oikeusasiamies muusta syystä katsoo siihen olevan aihetta. Oikeusasiamies ryhtyy hänelle tehdyn kantelun johdosta niihin toimenpiteisiin, joihin hän katsoo olevan aihetta lain noudattamisen, oikeusturvan tai perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisen kannalta. Asiassa hankitaan oikeusasiamiehen tarpeelliseksi katsoma selvitys. Oikeusasiamies ei käsittele kantelua, joka koskee yli kaksi vuotta vanhaa asiaa, ellei siihen ole erityistä syytä. Oikeusasiamiehen tulee viivytyksettä ilmoittaa kantelijalle, mikäli asiassa ei ryhdytä toimenpiteisiin, koska se koskee yli kaksi vuotta vanhaa asiaa tai sen takia, että asia ei kuulu oikeusasiamiehen toimivaltaan, sen käsittely on vireillä toimivaltaisessa viranomaisessa, siinä voidaan hakea muutosta säännönmukaisin muutoksenhakukeinoin tai muusta syystä.

Oikeusasiamiehellä on siten harkintavaltaa sen suhteen, mihin toimenpiteisiin kantelu antaa aihetta.

Kantelija kertoi 5.3.2026 lähettämässään kirjeessä vahingonkorvausvaatimuksen käsittelystä Hattulan kunnassa. Kantelija kertoi tehneensä vahingonkorvausta koskevasta päätöksestä oikaisuvaatimuksen, mutta hän ei ollut valittanut hallinto-oikeuteen. Kantelija pyysi oikeusasiamiestä tutkimaan, onko kunnanjohtaja huolehtinut asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä, toiminut lakien ja hyvän hallinnon edellyttämällä tavalla ja onko kunnanjohtaja ollut esteellinen käsittelemään asiaa.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen on voinut hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeudelta. Eduskunnan oikeusasiamies ei hänelle kuuluvan laillisuusvalvonnan puitteissa voi toimia lakiin perustuvan muutoksenhakujärjestelmän korvaavana eikä sitä täydentävänä vaihtoehtona. Muutoksen saamiseksi viranomaisten päätöksiin tulee käyttää laissa säädettyjä muutoksenhakukeinoja. Tällä perusteella päätöksen ja siihen liittyvän valmistelun lainmukaisuutta ei oteta tutkittavaksi kanteluna. Tämä tarkoittaa, että kanteluna ei lähtökohtaisesti tutkita myöskään esimerkiksi muutoksenhakukelpoiseen päätökseen käsittelyyn liittyviä menettelyvirheitä kuten esteellisyyksymyksiä. Tällä perusteella kantelua ei oteta tältä osin tutkittavaksi.

### 3.3 Valtuustoaloitteen ja kunnanhallitukselle osoitetun kirjeen käsittely

Kaksi kunnanvaltuutettua teki 22.1.2025 valtuusaloitteen ”Pyyntö tarkastuslautakunnalle selvitysten tekemiseksi”. Kantelija toimitti kunnalle 3.2.2025 kirjeen, jossa ilmoitti katsovansa valtuutettujen esittäneen virheellisiä tietoja kyseisessä valtuustoaloitteessa. Kantelijan mukaan näin toimiessaan valtuutetut menettelivät virheellisesti luottamustoimessa ja toimivat siten kuntalain 69 §:n 2 momentin vastaisesti ja kantelija pyysi, että luottamushenkilöiden kertomat virheelliset tiedot oikaistaan ja että kunnanhallitus ryhtyy kuntalain 85 §:n 2 momentin mukaiseen menettelyyn.

Asiassa saadun selvityksen mukaan kunnanjohtaja katsoi, että kantelijan kirje oli tarkoituksenmukaisinta tuoda kunnanhallituksen tietoon samalla kun kyseessä oleva valtuustoaloite käsitellään, koska asiat linkittyvät tiiviisti toisiinsa. Selvityksen mukaan valtuustoaloitteen käsittelyyn vaikutti se, että ensiksi jouduttiin selvittämään mikä kunnan viranomaisena on asiassa toimivaltainen. Hattulan hallintosäännön mukaan valtuusaloitteet on käsiteltävä kuuden kuukauden kuluessa vireille tulosta ja asian käsittelyssä on selvityksen mukaan siten noudatettu hallintosäännön mukaista käsittelyaikaa. Kantelijan kirje käsiteltiin kunnanhallituksessa samassa kokouksessa kuin valtuustoaloite 16.6.2025 ja kantelijalle lähetettiin tämän jälkeen vastaus.

Valtuustoaloitteesta ei ole säädetty kuntalaissa. Selvityksen mukaan valtuustoaloite on käsitelty Hattulan hallintosäännön mukaisesti.

Kantelija kirjeessä oli kyse siitä, että hän vaati kunnanhallitusta ryhtymään kuntalain 85 §:n (virheellinen menettely luottamustoimessa) mukaisiin toimenpiteisiin sen selvittämiseksi, ovatko luottamushenkilöt syyllistyneet virkarikokseen tai muuten menetelleet luottamustoimessaan velvollisuuksiensa vastaisesti.

Kuntalain 85 §:n mukaan, jos on syytä epäillä, että luottamushenkilö on toimessaan syyllistynyt virkarikokseen tai muuten menetellyt siinä velvollisuuksiensa vastaisesti, kunnanhallituksen on vaadittava asianomaiselta selitys sekä tarvittaessa ilmoitettava asiasta valtuustolle. Asiasta on viipymättä tehtävä rikosilmoitus, jos kysymyksessä on ilmeinen virkarikos.

Menettely kuntalain 85 §:n mukaisen asian käsittelyssä kunnanhallituksessa on siten kaksivaiheinen. Ensimmäisessä vaiheessa kunnanhallitus päättää selvityksen pyytämisestä luottamushenkilöltä ja toisessa vaiheessa kunnanhallitus päättää selvityksen perusteella tarpeelliset jatkotoimenpiteet.

Kuntalain 85 §:n mukaan asiaa tulee selvittää myös silloin kun ei epäillä virkarikosta vaan perusteltu epäily velvollisuuksien vastaisesta menettelystä riittää. Jokaista ilmoitusta mahdollisesta velvollisuuksien vastaisesta menettelystä ei kuitenkaan tarvitse selvittää, vaan ensimmäisessä vaiheessa kunnanhallituksen tulee arvioida, onko käytettävissä olevien tietojen perusteella syytä epäillä, että luottamushenkilö olisi toimessaan menettelyt velvollisuuksiensa vastaisesti tai syyllistynyt virkarikokseen ja tarvittaessa pyytää luottamushenkilöltä selitys. Kynnystä selvityksen pyytämiseksi ei tule pitää liian korkeana, mutta toisaalta selvitystä ei ole perusteltua pyytää ilman asiallista syytä.

Kuntalain mukaan mahdollisia jatkotoimenpiteitä ovat rikosilmoituksen tekeminen tai asian ilmoittaminen valtuustolle. Kunnanhallitus voi selvityksen perusteella myös todeta, että asia ei vaadi enempää toimenpiteitä ja asian käsittely jättää sillensä. Kunnanvaltuusto voi pidättää luottamushenkilön toimestaan tutkimuksen tai oikeudenkäynnin ajaksi, jollei hän ole itse ilmoittanut vetäytyvänsä luottamustoimesta. Laissa ei ole säädetty muista lievemmistä toimenpiteistä. Kunnissa voi kuitenkin olla laadittu sisäiset toimintatavat ja ohjeet epäasialliseen käyttäytymiseen puuttumisesta. Mahdollinen virkarikos ei vanhene luottamushenkilön luottamustehtävän päättymiseen. Jos asiassa siis epäillään virkarikosta, siinä on mahdollista tehdä rikosilmoitus vielä luottamustehtävän päättymisen jälkeenkin. Sen sijaan lievemmät toimenpiteet ja luottamushenkilön pidättäminen toimestaan, eivät liene ajankohtaisia enää luottamustehtävän päättymisen jälkeen.

Tässä tapauksessa kunnanhallitus on päättänyt antaa asiassa kantelijalle vastauksen, jossa todetaan luottamushenkilöiden käytöksen osalta: ” - Jos kirjelmän laatija tuntee, että hänen mainettansa on vahingoitettu tai hänelle on aiheutettu kärsimystä, kyseessä on asianomistajarikos.” Käytännössä kunnanhallitus on siis päättänyt, että asiassa ei ole tarpeen pyytää selvitystä ilmoituksessa mainituilta luottamushenkilöiltä. Kunnanhallitus on perustellut ratkaisuaan viittaamalla asian esittelytekstissä ainoastaan rikoslain 40 säädöksiin virkarikoksista sekä kunnianloukkauksesta. Kunnanhallituksen päätöksestä ei käy ilmi, että asiassa olisi arvioitu luottamushenkilöiden menettelyä velvollisuuksiensa vastaisesti luottamustoimessaan muilta osin. Pidän tätä puutteena kantelijan asian käsittelyssä. Katson, että kunnanhallituksen olisi tullut huomioida asian käsittelyssä myös luottamushenkilöiden mahdollinen velvollisuuksien vastainen menettely ja arvioida, olisiko tilanteessa ollut tällä perusteella tarpeellista pyytää selvitystä luottamushenkilöiltä.

Hallintolain 23 §:ssä säädetään viivytyksettömästä käsittelystä. Lainkohtaa koskevassa hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa (HE 72/2002) viivytyksettömästä käsittelystä on todettu muun muassa seuraavasti.

”Hyvään hallintoon on katsottu kuuluvan, että asiat tulee käsitellä asian laatu ja muut siihen vaikuttavat olosuhteet huomioon ottaen kohtuullisessa ajassa. Perusoikeusuudistuksen yhteydessä hallintoasian käsittelyn viivytyksettömyyttä koskeva vaatimus saatettiin voimaan perusoikeutena. Perustuslain 21 §:n 1 momentti takaa jokaiselle oikeuden saada asiansa käsitellyksi ilman aiheetonta viivytystä toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa. Vaatimus viivytyksettömästä asian käsittelystä kuuluu niihin hyvän hallinnon takeisiin, jotka edellytetään perustuslain mukaan turvattavan lailla.

---

Asian käsittelyn vaatimaan aikaan saattavat vaikuttaa asian erityislaatu ja sen merkitys asianosaisen oikeusaseman kannalta. Toisinaan asia saattaa olla senlaatuinen, että ratkaisun tekemiseksi joudutaan hankkimaan laaja-alaisia selvityksiä sekä arvioimaan niiden merkitystä asian lopputuloksen kannalta eri näkökulmista. Vaikka käsittelyaika tällöin saattaakin pitkittyä, sitä ei voida pitää säännöksessä tarkoitettuna aiheettomana viivästyksenä. Käsittelyssä tulisi kiinnittää huomiota myös asian merkitykseen asianosaisen oikeusaseman kannalta. Mitä suurempi merkitys ratkaisun lopputuloksella on asianosaisen jokapäiväisen elämän kannalta, sitä ripeämpään käsittelyyn asiassa tulisi pyrkiä.”

Laissa ei ole säädetty yleistä määräaikaa hallintoasioiden käsittelylle, vaan asioiden käsittelyn tulee tapahtua ilman aiheetonta viivytystä. Viivytyksetöntä käsittelyaikaa arvioidessa tulee hallituksen esityksen mukaan huomioida muun muassa asian laatu ja laajuus sekä merkitys asianosaisen oikeusasemalle.

Kantelija on jättänyt kirjeensä kunnanhallitukselle 3.2.2025 ja asia on käsitelty kunnanhallituksessa 16.6.2025 eli reilun neljän kuukauden kuluttua. Selvityksen mukaan kunnanjohtaja on katsonut, että kirje on ollut tarkoituksenmukaisinta tuoda kunnanhallituksen tietoon samalla, kun edellä mainittua valtuustoaloitetta käsitellään, koska asiat ovat linkittyneet tiivistii toisiinsa. Kiinnitän huomiota siihen, että valtuustoaloitetta on kuitenkin käsitelty ensimmäisen kerran kunnanhallituksessa jo 31.3.2025, mutta kantelijan kirjettä ei ole tuotu kunnanhallituksen tietoon vielä tässä yhteydessä. Otan arvioinnissa huomioon lisäksi sen, että uuden kunnanvaltuuston toimikausi on alkanut 1.6.2025. Ottaen huomioon asian laatu ja merkitys kantelijalle, katson, että asiaa ei ole otettu käsiteltäväksi hallintolaissa tarkoitetulla tavalla ilman aiheetonta viivytystä.

Yhteenvetona totean pitäväni puutteena sitä, että kunnanhallituksen pöytäkirjasta ei käy ilmi, että luottamushenkilöiden menettelyä olisi arvioitu kantelijan asiassa muusta näkökulmasta kuin siitä, onko asiassa tehtävä rikosilmoitus. Kuten olen edellä todennut, mahdollista virheellistä menettelyä luottamustoimissa tulee arvioida laajemmin. Totean myös, että kantelijan asiaa ei ole otettu käsiteltäväksi hallintolain edellyttämällä tavalla ilman aiheetonta viivytystä.

### 3.4 Kantelijan täydennys 29.8.2025

Kanteluun 29.8.2025 lähettämässään täydennyksessä kantelija on ilmoittanut olevansa tyytymätön asiansa käsittelyyn sekä katsoo kunnanjohtajan olleen esteellinen asioiden käsittelyssä. Kantelija on myös tyytymätön siihen, että kunnanhallituksen päätökseen 16.6.2025 § 192 on liitetty muutoksenhakukielto kuntalain 136 §:n perusteella. Kantelijan mukaan asiassa ei ollut kyse asian valmistelusta vaan päätöksen tekemisestä.

Kantelija teki päätöksestä oikaisuvaatimuksen, jonka kunnanhallitus käsitteli 11.8.2025 § 217. Kunnanhallitus jätti oikaisuvaatimuksen tutkimatta. Kunnanhallituksen päätökseen 11.8.2025 § 217 on liitetty valitusosoitus.

Totean, että päätöksen muutoksenhakukelpoisuus ei ole kaikissa tilanteissa yksiselitteinen kysymys. Päätökseen liitetty valitusosoitus tai muutoksenhakukielto eivät ratkaise päätöksen muutoksenhakukelpoisuutta eikä muutoksenhakukelpoisuutta voida ratkaista myöskään oikeusasiamiehen laillisuusvalvonnassa. Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 81 §:n 2 momentin mukaan tuomioistuin jättää valituksen tutkimatta muun muassa, jos päätös ei ole valituskelpoinen. Tämä tarkoittaa, että valituskelpoisuus on prosessin ehdoton edellytys ja viime kädessä toimivaltainen tuomioistuin ratkaisee, onko päätös valituskelpoinen. Päätöksen valituskelpoisuus ja muutoksenhakijoiden valitusoikeutta koskevat oikeuskysymykset ratkaistaan siten viime kädessä ylimpänä asteena korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen on voinut hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeudelta. Eduskunnan oikeusasiamies ei hänelle kuuluvan laillisuusvalvonnan puitteissa voi toimia lakiin perustuvan muutoksenhakujärjestelmän korvaavana eikä sitä täydentävänä vaihtoehtona. Muutoksen saamiseksi viranomaisten päätöksiin tulee käyttää laissa säädettyjä muutoksenhakukeinoja. Tällä perusteella kantelijan tyytymättömyyttä kunnanhallituksen päätökseen ei tutkita kanteluna.

## 4 TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.3 esittämäni käsityksen puutteista asian käsittelyssä Hattulan kunnan tietoon.